

Valsts ieņēmumu
dienests

Pašnodarbinātā valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas

2021

(Piemērojams no 01.07.2021.)

Saturs

Pašnodarbinātā statusa noteikšana.....	3
Pašnodarbinātā reģistrācija.....	5
Obligāto iemaksu likme.....	6
Obligāto iemaksu objekts, tā noteikšana	7
1. Brīvi izvēlētais obligāto iemaksu objekts.....	8
2. Obligāto iemaksu objekts, no kura veic iemaksas 10 % apmērā pensiju apdrošināšanai.....	11
3. Minimālais iemaksu objekts, no kura iemaksas aprēķina Valsts sociālā apdrošināšanas aģentūra.....	13
Pašnodarbinātā ziņojuma iesniegšana un precizēšana.....	14
Obligāto iemaksu maksāšanas kārtība.....	17
Saistošie normatīvie akti.....	17

Pašnodarbinātā statusa noteikšana

Pašnodarbinātais ir:

- ✓ fiziskā persona, kuras pastāvīgā dzīvesvieta ir Latvijas Republikā un kura **reģistrējusies** kā saimnieciskajā darbībā gūtā ienākuma nodokļa maksātāja;
- ✓ autoratlīdzības (autortiesību un blakustiesību atlīdzības) saņēmējs, kura pastāvīgā dzīvesvieta ir Latvijas Republikā;
- ✓ zvērināts notārs;
- ✓ zvērināts advokāts;
- ✓ zvērināts revidents;
- ✓ zvērināts tiesu izpildītājs;
- ✓ prakses ārsts, prakses farmaceits, prakses veterinārārsts, prakses optometrists;
- ✓ individuālais komersants, arī individuālais komersants, kurš vada transportlīdzekli pasažieru komercpārvadājumos ar taksometru vai vieglo automobili;
- ✓ zemnieka (zvejnieka) saimniecības īpašnieks, kas veic šīs zemnieka (zvejnieka) saimniecības vadības funkciju, ja nav iecelts pārvaldnieks;
- ✓ persona, kuras pastāvīgā dzīvesvieta ir Latvijas Republikā un kuras darbu apmaksā no Latvijas Republikai piešķirtajiem ārvalstu tehniskās palīdzības vai starptautisko finanšu institūciju aizdevuma līdzekļiem;
- ✓ mikrouzņēmumu nodokļa maksātājs

Zemnieka (zvejnieka) saimniecības īpašnieks, kurš **ir** darba tiesiskajās attiecībās ar savu zemnieka (zvejnieka) saimniecību, **nav** pašnodarbinātais, bet ir darba ņēmējs.

Par pašnodarbināto neuzskata personu:			
✓ kura ir jaunāka par 15 gadiem;			
✓ kurai ir I vai II grupas invaliditāte vai tā ir sasniegusi pensijas vecumu, vai tai ir piešķirta valsts vecuma pensija (arī priekšlaicīgi) un:			
saņem autoratlīdzību (autortiesību un blakustiesību atlīdzību)	veic sava nekustamā īpašuma apsaimniekošanu	gūst ienākumu no personīgās palīgsaimniecības vai piemājas saimniecības	ir zemnieka (zvejnieka) saimniecības īpašnieks, kurš veic uzņēmuma vadības funkcijas, un nav darba tiesiskajās attiecībās ar šo uzņēmumu
✓ kurai nav pastāvīgās dzīvesvietas Latvijas Republikā un:			
saņem autoratlīdzību (autortiesību un blakustiesību atlīdzību)		veic sava nekustamā īpašuma apsaimniekošanu	
✓ kura ir zemnieka (zvejnieka) saimniecības īpašnieks, ja uzņēmumā ir iecelts pārvaldnieks un īpašnieks nenodarbojas ar uzņēmuma vadību.			

1.piemērs

Jānis janvārī ir reģistrējies kā saimnieciskās darbības veicējs ar darbības veidu – sava nekustamā īpašuma apsaimniekošana. Ar 17.jūliju Jānim piešķirta priekšlaicīga pensija. Jāni ar 1.jūliju neuzskata par pašnodarbināto.

2.piemērs

Zemnieka saimniecība ir uzņēmumu ienākuma nodokļa maksātāja un kārto grāmatvedību divkārsā ieraksta sistēmā. Zemnieka saimniecības īpašnieks nav darba tiesiskajās attiecībās ar zemnieka saimniecības pārvaldes institūciju un pats veic saimniecības vadības funkciju. Zemnieka saimniecības īpašnieku uzskata par pašnodarbināto.

3.piemērs

Indra saņem autoratlīdzību un ir reģistrēta kā pašnodarbinātā. 2021.gada 14.jūlijā Indrai piešķirta otrā invaliditātes grupa. Tā kā Indrai jūlijā tika piešķirta invaliditāte, ar 1.jūliju Indru neuzskata par pašnodarbināto.

Jā persona vienlaikus saņem vairākus dažādu veidu ienākumus un atbilst pašnodarbinātā un darba ņēmēja statusam, valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (obligātās iemaksas) tā veic no abos statusos gūtajiem ienākumiem atbilstoši katram statusam noteiktajai likmei un kārtībai.

4.piemērs

Zintis ir praktizējošs advokāts un ir reģistrējies Valsts ieņēmumu dienestā (VID) kā saimnieciskās darbības veicējs, turklāt uz darba līguma pamata strādā arī universitātē par pasniedzēju, par ko saņem algu. Obligātās iemaksas no pasniedzēja algas ieturēs darba devējs – universitāte. Savukārt no advokāta prakses ienākumiem obligātās iemaksas Zintis veiks pats kā pašnodarbinātais.

Pašnodarbinātā reģistrācija

Pašnodarbināto kā obligāto iemaksu veicēju **reģistrē VID** vienlaikus ar saimnieciskās darbības reģistrēšanu.

5.piemērs

Zanda 19.jūlijā reģistrējas VID kā saimnieciskās darbības veicēja ar darbības veidu – šuvējas pakalpojumi. Vienlaikus ar saimnieciskās darbības reģistrēšanu Zanda tiek reģistrēta kā pašnodarbinātā persona obligāto iemaksu veikšanas nolūkiem.

 Saimniecisko darbību reģistrē Elektroniskās deklarēšanas sistēmā (EDS) sadaļā "Dokumenti" – "No veidlapas" – "Nodokļu maksātāja pamatdarbības veida un reģistrācijas datu izmaiņu veidlapa" – "Nodokļu maksātāja (fiziskas personas) reģistrācijas dati", aizpildot nodokļu maksātāja reģistrācijas lapu.

Obligāto iemaksu likme

Obligāto iemaksu likmes sadalījums pa apdrošināšanas veidiem

Apdrošināšanas veidi	Likme (%)		
	pašnodarbinātajam	pašnodarbinātajam, kurš sasniedzis vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju (tai skaitā pensiju, kas piešķirta ar atvieglotiem noteikumiem vai priekšlaicīgi)	nekustamā īpašuma apsaimniekotājam – saimnieciskajā darbībā gūtā ienākuma nodokļa maksātājam
Pensiju apdrošināšana	23,91	23,91	23,91
Apdrošināšana pret bezdarbu	–	–	–
Darba negadījumu apdrošināšana	–	–	–
Invaliditātes apdrošināšana	1,68	–	1,68
Maternitātes un slimības apdrošināšana	3,32	3,29	–
Vecāku apdrošināšana	1,16	1,16	–
Veselības apdrošināšana	1,00	1,00	1,00
Likme kopā	31,07	29,36	26,59

Fiziskai personai, kura **apsaimnieko savu** nekustamo īpašumu un ir reģistrējusies kā saimnieciskās darbības veicēja, obligāto iemaksu aprēķināšanai **piemēro** nekustamā īpašuma apsaimniekotājam noteikto obligāto iemaksu likmi.

7.piemērs

Dzintars nav pensijas vecumā un saņem ienākumus no advokāta prakses un sava nekustamā īpašuma iznomāšanas. Dzintaram obligātās iemaksas no abu veidu ienākumiem jāaprēķina, piemērojot nekustamā īpašuma apsaimniekotājam noteikto obligāto iemaksu likmi, t.i., 26,59 %.

Ja mainās pašnodarbinātā **apdrošināšanas statuss**, atbilstošo obligāto iemaksu likmi **piemēro ar nākamo mēnesi** pēc apdrošināšanas statusa maiņas.

8.piemērs

Inese nav pensijas vecumā un saņem ienākumus no friziera pakalpojumiem. Inese obligātās iemaksas no ienākumiem aprēķina, piemērojot noteikto obligāto iemaksu likmi, t.i., 31,07 %. Inese 10.jūlijā sasniedza pensijas vecumu. Ar 1.augustu Inesei piemēros obligāto iemaksu likmi 29,36 %.

9.piemērs

*Sava nekustamā īpašuma iznomātājs Jānis ar 1.jūliju saņem arī ienākumus no advokāta prakses. Nosakot obligāto iemaksu objektu par jūliju, Jānis ņems vērā kopējos ienākumus: no advokāta prakses un no nekustamā īpašuma iznomāšanas, piemērojot nekustamā īpašuma iznomātājam obligāto iemaksu likmi **26,59 %**.*

Jānis 15.oktobrī sasniedzis pensijas vecumu.

*Ar 1.novembri Jānim advokāta prakses ienākumiem piemēros pensionāra vispārējo **29,36 %** likmi, jo sava nekustamā īpašuma iznomātājs pensijas vecumā nav obligāti sociāli apdrošināms.*

Obligāto iemaksu objekts, tā noteikšana

Pašnodarbinātā **obligāto iemaksu objekts ir:**

1. paša pašnodarbinātā brīvi izraudzīti ienākumi (peļņa) no **saimnieciskās darbības, kas nevar būt mazāki par 500 eiro mēnesī, ja pašnodarbinātā peļņa ir vismaz 500 eiro mēnesī;**
2. paša pašnodarbinātā aprēķināts viss mēneša ienākums (peļņa), ja faktiskā peļņa ir mazāka par 500 eiro (nav 1. punktā minētā objekta) **vai ienākumu daļa, ko aprēķina no faktiski saņemtajiem mēneša ienākumiem (peļņas) atņemot 1. punktā minēto brīvi izraudzīto obligāto iemaksu objektu;**
3. Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras noteikts **minimālo iemaksu objekts, ko aprēķina, lai kopā mēnesī obligātās iemaksas par katru personu būtu veiktas vismaz no 500 eiro.** Summē arī darba algu un citus iemaksu objektus.

 Obligāto iemaksu objektu pašnodarbinātais izvēlas, ievērojot noteikto obligāto iemaksu objekta **minimālo apmēru**, kā arī savus faktiskos **saimnieciskās darbības ienākumus** (peļņu).

 Obligāto iemaksu objekta noteikšanas vajadzībām ienākumu (peļņu) nosaka kā konkrētā mēneša ieņēmumu un izdevumu starpību.

1. Brīvi izvēlētais obligāto iemaksu objekts

Obligāto iemaksu objekta **minimālais apmērs 2021.gadā** ir **500** eiro mēnesī (Latvijā noteiktā minimālā alga).

10.piemērs

Elektriķim Pēterim ir šādi ieņēmumi un izdevumi:

- 1) jūlijā: ieņēmumi – 730 eiro, izdevumi – 200 eiro;
- 2) augustā: ieņēmumi – 0 eiro, izdevumi – 70 eiro;
- 3) septembrī: ieņēmumi – 200 eiro, izdevumi – 50 eiro.

Lai noteiktu, par kuriem ceturkšņa mēnešiem jāveic obligātās iemaksas no brīvi izvēlēta obligāto iemaksu objekta, elektriķis Pēteris nosaka katra mēneša ienākumus (peļņu):

- 1) jūlija ienākumi ir **530 eiro** (730 eiro – 200 eiro);
- 2) augustā ienākumu nav, bet ir zaudējumi 70 eiro (0 eiro – 70 eiro);
- 3) septembra ienākumi ir 150 eiro (200 eiro – 50 eiro).

Pēterim jūlijā ir jāveic obligātās iemaksas no brīvi izvēlēta iemaksu objekta, kas nevar būt mazāks par 500 eiro (jo peļņa no saimnieciskās darbības ir 530 eiro).

 Ja izdevumus uzskaita gadam vai citam periodam, mēneša ienākumu aprēķināšanai izmanto attiecīgi proporcionālo izdevumu daļu:
mēneša izdevumi = kopējā izdevumu summa : mēnešu skaits, par kuriem aprēķināti izdevumi.

11.piemērs

Galdnieka Gata pamatlīdzekļu gada nolietojuma summa ir 1800 eiro. Gata ieņēmumi no produkcijas pārdošanas augustā ir 1000 eiro, savukārt izdevumi ir 750 eiro. Pamatlīdzekļu nolietojuma summa mēnesim ir 150 eiro (1800 eiro : 12 mēneši).

Tādējādi Gata ienākumi (peļņa) augustā ir 100 eiro (1000 eiro – 750 eiro – 150 eiro).

 Ja saņemti **ienākumi no dažādiem saimnieciskās darbības veidiem**, obligāto iemaksu objektu nosaka, **summējot ieņēmumus un izdevumus no visiem ienākumu veidiem.**

12.piemērs

Elīza ir prakses ārste. Elīzas jūlija mēneša ieņēmumi no ārsta prakses ir 3000 eiro, izdevumi – 1200 eiro. Elīza jūlijā saņēma arī autoratlīdzību 650 eiro par rakstu žurnālā "Santa". Dokumentāri pierādīti izdevumi, kas saistīti ar autora darbu, ir 100 eiro.

Elīzas ienākumi (peļņa) jūlijā ir 2350 eiro (3000 eiro + 650 eiro – 1200 eiro – 100 eiro).

Ja persona negūst **cita veida** saimnieciskās darbības **ieņēmumus**, par noteiktiem autoru darbiem un izpildījumu veidiem var piemērot izdevumus 25 vai 50 procentu apmērā **no** saimnieciskās darbības **ieņēmumiem**.

13.piemērs

Pēteris augustā saņem autoratlīdzību 1250 eiro. Tā kā Pēterim nav izdevumus apliecinošu dokumentu, Pēteris piemēro izdevumu normu 25 % no ieņēmumiem, t.i., 312,50 eiro. Pētera ienākumi ir 937,50 eiro (1250 eiro – 312,50 eiro).

Pēterim ir jāizvēlas obligāto iemaksu objekts, kas nevar būt mazāks par 500 eiro.

Ja autoru darbu un citu izpildījumu veidu **faktiskie izdevumi** ir lielāki **par izdevumu normu**, tad var piemērot saimnieciskās darbības izdevumus **uz attaisnojuma dokumentu pamata** (šajā gadījumā nepiemēro nosacīto izdevumu normu 25 vai 50 procentu apmērā).

14.piemērs

Zane jūlijā saņēma autoratlīdzību 1650 eiro. Zanes dokumentāri pierādāmie izdevumi, kas saistīti ar autora darbu, ir 450 eiro.

Zanes ienākumi (peļņa) ir 1200 eiro.

Zanei ir jāizvēlas obligāto iemaksu objekts, kas nevar būt mazāks par 500 eiro.

Nosakot **mēneša obligāto iemaksu objektu**, saimnieciskās darbības izdevumos **nevar iekļaut obligātas iemaksas**, kuras persona maksājusi par sevi kā pašnodarbināto personu.

Obligātas iemaksas, **kas veiktas par sevi kā pašnodarbināto personu**, ir iedzīvotāju ienākuma nodokļa attaisnotais izdevums, kas pilnā apmērā tiek atskaitīts no gada ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekamā ienākuma apjoma gada ienākumu deklarācijā **tikai iedzīvotāju ienākuma nodokļa aprēķināšanas nolūkiem**.

Nosakot pašnodarbinātā obligāto iemaksu objektu, **nesummē** tos **ienākumus**, kurus saņemot persona **nav pašnodarbinātā**.

15.piemērs

Zemnieka saimniecības īpašnieks – pensionārs –, kurš pats veic operatīvās vadības funkcijas šajā zemnieka saimniecībā, vienlaikus gūst ienākumus arī kā zvērināts advokāts (advokāta darbību veic ārpus zemnieka saimnieciskās darbības). Nosakot obligāto iemaksu objektu, ņem vērā tikai zvērināta advokāta ienākumus, jo zemnieka saimniecības īpašnieks pensijas vecumā nav obligāti sociāli apdrošinājama persona.

16.piemērs

Savā nekustamā īpašuma iznomātājs – pensionārs – saņem ienākumus arī no sadzīves tehnikas remonta darbiem. Nosakot obligāto iemaksu objektu, ņem vērā tikai ienākumus no remonta darbiem, jo sava nekustamā īpašuma apsaimniekotājs pensijas vecumā nav obligāti sociāli apdrošinājams.

17.piemērs

Saimnieciskās darbības veicējs Alberts – pensionārs, kas nodarbojas ar lauksaimniecības produkcijas ražošanu un pārdošanu un zemes apstrādes pakalpojumu sniegšanu ar savu tehniku. Nosakot obligāto iemaksu objektu, ņem vērā tikai ienākumus no zemes apstrādes, jo piemājas saimniecības īpašnieks pensijas vecumā obligātās iemaksas neveic.

18.piemērs

Diāna ir reģistrējusi saimniecisko darbību – sava nekustamā īpašuma izīrēšana un pārvaldīšana. Diāna ir pārdevusi arī kokmateriālus no sava meža. No kokmateriālu pārdošanas ienākuma SIA "Koks" izmaksas vietā ieturēja iedzīvotāju ienākuma nodokli, piemērojot 10 procentu likmi. Nosakot obligāto iemaksu objektu, ņem vērā tikai ienākumus (peļņu) no īpašuma apsaimniekošanas. No kokmateriālu pārdošanas ienākuma obligātās iemaksas Diāna neveic, jo Diāna šos ienākumus neuzskata par ienākumiem no saimnieciskās darbības.

Obligāto iemaksu objektā **neietver** valsts atbalstu lauksaimniecībai vai Eiropas Savienības atbalstu lauksaimniecībai un lauku attīstībai.

Obligāto iemaksu objekts **nav** vienreizējā dotācija bezdarbniekiem biznesa plāna īstenošanai.

19.piemērs

Līga nodarbojas ar šūšanas darbiem. Augustā Līga saņēma vienreizēju komercdarbības dotāciju 2000 eiro biznesa plāna īstenošanai, kas paredzēta pamatlīdzekļu iegādei. Līga 27.augustā saņēma samaksu par sniegtajiem pakalpojumiem – 750 eiro, saimnieciskās darbības izdevumi augustā ir 90 eiro. Augustā Līgas ienākumi obligāto iemaksu objekta noteikšanai ir 660 eiro (750 eiro – 90 eiro). Līgai ir jāizvēlas obligāto iemaksu objekts, kas nevar būt mazāks par 500 eiro.

Ar iedzīvotāju ienākuma nodokli neapliekamie ienākumi no lauksaimnieciskās ražošanas un lauku tūrisma pakalpojumu sniegšanas **līdz 3000 eiro gadā** ir obligāto iemaksu objekts.

Nosakot obligāto iemaksu objektu, **neņem** vērā iepriekšējo gadu saimnieciskās darbības zaudējumus.

2. Obligāto iemaksu objekts, no kura veic iemaksas 10 % apmērā pensiju apdrošināšanai

Pašnodarbinātais veic obligātās iemaksas 10 % apmērā valsts pensiju apdrošināšanai no visa saņemtā ienākuma (peļņas), ja tas ir mazāks par 500 eiro mēnesī.

Ja ienākumi mēnesī ir lielāki par 500 eiro, pašnodarbinātais obligātās iemaksas 10 % apmērā veic valsts pensiju apdrošināšanai no ienākumu daļas, ko aprēķina, no faktiski saņemtajiem mēneša ienākumiem atņemot brīvi izraudzīto obligāto iemaksu objektu, kas ir vismaz 500 eiro apmērā.

Iemaksas var veikt arī lielākā apmērā.

20.piemērs

Dainim, kurš nodarbojas ar santehnikas pakalpojumu sniegšanu, ir šādi ieņēmumi un izdevumi:

- 1) jūlijā: ieņēmumi – 1000 eiro, izdevumi – 600 eiro, peļņa – 400 eiro;
- 2) augustā: ieņēmumi – 5000 eiro, izdevumi – 900 eiro, peļņa – 4100 eiro;
- 3) septembrī: ieņēmumi – 0 eiro, izdevumi – 0 eiro.

Tā kā jūlijā ienākumi nenasniedz 500 eiro, Dainim par jūliju jāveic obligātās iemaksas 10 % apmērā no 400 eiro ($400 \times 10\%$) = 40 eiro.

Tā kā augusta ienākumi (peļņa) pārsniedz 500 eiro, Dainim no augusta ienākumiem ir jāaprēķina obligātās iemaksas no 500 eiro ($500 \times 31,07\%$) = 155,35 eiro, savukārt obligātās iemaksas 10 % pensiju apdrošināšanai jāveic no augusta peļņas un 500 eiro brīvi izraudzītā objekta starpības ($5000 - 900$) eiro – 500 eiro = $3600 \text{ eiro} \times 10\%$ = 360 eiro.

Mēnesis	Ienākumi mēnesī (eiro) pēc saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla datiem	<u>Obligāto iemaksu objekts, no kura veic iemaksas vispārējā kārtībā</u>	Obligātās iemaksas 31,07 %	<u>Obligāto iemaksu objekts pensiju apdrošināšanai</u>	Obligātās iemaksas pensiju apdrošināšanai 10 %
VII	400	0	0	400	40
VIII	4100	500	155,35	3600	360
IX	0	0	0	0	0

21. piemērs

Oļģertam, kurš nodarbojas ar lauksaimniecību, ir šādi ieņēmumi un izdevumi:

- 1) jūlijā: ieņēmumi – 3000 eiro, izdevumi – 900 eiro, peļņa – 2100 eiro;
- 2) augustā: ieņēmumi – 5000 eiro, izdevumi – 1000 eiro, peļņa – 4000 eiro;
- 3) septembrī: ieņēmumi – 0 eiro, izdevumi – 0 eiro.

Tā kā jūlija ienākumi (peļņa) pārsniedz 500 eiro, Oļģertam ir jāaprēķina obligātās iemaksas no 500 eiro ($500 \times 31,07\%$) = 155,35 eiro, savukārt obligātās iemaksas 10 % pensiju apdrošināšanai jāveic no jūlija peļņas un 500 eiro starpības ($3000 - 900$) eiro – 500 eiro = 1600 eiro $\times 10\%$ = 160 eiro.

Tā kā augusta ienākumi (peļņa) pārsniedz 500 eiro, Oļģertam ir jāaprēķina obligātās iemaksas no 500 eiro ($500 \times 31,07\%$) = 155,35 eiro, savukārt obligātās iemaksas 10 % pensiju apdrošināšanai jāveic no augusta peļņas un 500 eiro starpības ($5000 - 1000$) eiro – 500 eiro = 3500 eiro $\times 10\%$ = 350 eiro).

Mēnesis	Ienākumi mēnesī (eiro) pēc saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla datiem	<u>Obligāto iemaksu objekts, no kura veic iemaksas vispārējā kārtībā</u>	Obligātās iemaksas 31,07 %	<u>Obligāto iemaksu objekts pensiju apdrošināšanai</u>	Obligātās iemaksas pensiju apdrošināšanai 10 %
VII	2100	500	155,35	1600	160
VIII	4000	500	155,35	3500	350
IX	0	0	0	0	0

Ja ienākums mēnesī **nesasniedz** 500 eiro¹, obligātās iemaksas **10 %** apmērā valsts pensiju apdrošināšanai aprēķina no visa ienākuma (peļņas).

22.piemērs

Olgas ienākumi jūlijā – 100 eiro, augustā zaudējumi – 200 eiro, ienākumi septembrī – 350 eiro. Ņemot vērā, ka Olgas ienākumi nevienā no 3.ceturkšņa mēnešiem nesasniedz 500 eiro, Olga obligātās iemaksas valsts pensiju apdrošināšanai no jūlija ienākuma ir 10 eiro (100 eiro x 10 %) un no septembra ienākuma 35 eiro (350 eiro x 10 %). Augusta zaudējumus Olga nevar pārnest uz citu mēnesi.

Mēnesis	Ienākumi mēnesī (eiro) pēc saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla datiem	Obligāto iemaksu objekts, no kura veic iemaksas vispārējā kārtībā	Obligāto iemaksu objekts pensiju apdrošināšanai	Obligātās iemaksas pensiju apdrošināšanai 10 %
VII	100	0	100	10
VIII	-200	0	0	0
IX	350	0	350	35

3. Minimālais iemaksu objekts, no kura iemaksas aprēķina Valsts sociālā apdrošināšanas aģentūra

Minimālās iemaksas katrai konkrētai apdrošināmajai personai aprēķina Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra (VSAA). Minimālās iemaksas iekasē Valsts ieņēmumu dienests (VID).

Lai noteiktu, vai par konkrēto personu obligātās iemaksas ir veiktas minimālajā apmērā, VSAA summē visus darba ņēmēja ienākumus, kas nopelnīti, strādājot pie visiem darba devējiem, kā arī pašnodarbinātā statusā deklarētos saimnieciskās darbības ienākumus.

Vairāk informācijas par minimālajām obligātajām iemaksām var izlasīt metodiskajā materiālā "Minimālās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas".

1

Ministru kabineta noteiktais obligāto iemaksu objekta minimālais apmērs 2021.gadam

Pašnodarbinātā ziņojuma iesniegšana un precizēšana

Pašnodarbinātais līdz ceturksnim sekojošā mēneša 17.datumam iesniedz VID ziņojumu "Pašnodarbinātā vai darba ņēmēja ziņojums" (ziņojums)².

Ziņojumu iesniedz tikai par to pārskata ceturksni, **par kuru veic obligātās iemaksas** (arī tad, ja obligātās iemaksas veic par vienu vai diviem pārskata ceturkšņa mēnešiem).

23.piemērs

Kates ienākumi jūlijā – 200 eiro, augustā – 120 eiro un septembrī – 190 eiro. Par 3.ceturksni līdz 17.oktobrim Katei ir jāiesniedz ziņojums.

Rādītāji	Ceturkšņa mēnesis			Kopā
	VII	VIII	IX	
Valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu objekts (brīvi izvēlētais) (eiro)	0	0	0	0
Aprēķinātās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (eiro)	0	0	0	0
Valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu objekts pensiju apdrošināšanai, kuram piemēro obligāto iemaksu likmi 10 %	200,00	120,00	190,00	510,00
Aprēķinātās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas pensiju apdrošināšanai 10 % (eiro)	20,00	12,00	19,00	51,00

Ja pārskata ceturksnī **mainās** pašnodarbinātā **apdrošināšanas statuss**, pašnodarbinātais pārskata ceturksnī norāda abus apdrošināšanas statusus.

24.piemērs

Inese 10.jūlija sasniedza pensijas vecumu.

Tā kā Inesei 3.ceturksnī mainās apdrošināšanas statuss, tad, iesniedzot pašnodarbinātā ziņojumu par 3.ceturksni, Inesei ir jānorāda abi apdrošināšanas statusi.

² Ministru kabineta 2010.gada 7.septembra noteikumu Nr.827 4.pielikums.

Mēneša laikā pēc dienas, kas noteikta kā obligāto iemaksu veikšanas **termiņš**, ir tiesības vienu reizi **precizēt** obligāto iemaksu objektu un obligātās iemaksas par pārskata ceturksni. Obligātās iemaksas par 1.ceturksni var precizēt līdz 23.maijam, par 2.ceturksni – līdz 23.augustam, par 3.ceturksni – līdz 23.novembrim, par 4.ceturksni – līdz 23.februārim.

25.piemērs

Jānis 16.jūlijā iesniedza ziņojumu ar ceturkšņa ienākumiem 5000 eiro (aprīlī – 5000 eiro, maijā – 0 eiro, jūnijā – 0 eiro) un 23.jūlijā iesniedza ziņojuma precizējumu ar ceturkšņa ienākumiem 500 eiro (aprīlī – 0 eiro, maijā – 0 eiro, jūnijā – 500 eiro). EDS pieņemts minētā ziņojuma precizējums. Jānis vēlas iesniegt ziņojuma precizējumu (labojumu) vēlreiz – 29.jūlijā. Tā kā obligātās iemaksas par pārskata ceturksni drīkst precizēt vienu reizi, minētais precizējums EDS netiks pieņemts.

Lai iesniegtu VID pašnodarbinātā ziņojumu par veiktajām sociālajām iemaksām, izmanto EDS.

EDS darba logā logrīkā "Sagatavot jaunu dokumentu" lietotājs izvēlas darbību "No veidlapas".

Kad atveras jauna dokumenta ievades lapa, tajā izvēlas:

- dokumentu grupu "Valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu dokumenti";
- dokumentu "Pašnodarbinātā vai darba ņēmēja ziņojums".

Aizpildot ziņojumu, jāpievērš uzmanība apdrošinātās personas statusa izvēlei.

Pašnodarbinātā vai darba ņēmēja ziņojums

[Pārbaudīt un saglabāt](#) [Iesniegt](#) [Dokumenta drukas versija](#)

☐ Pirmreizējs dokuments ☐ Precizējums

▼ Pamatdati	
Reģistrācijas numurs	
Nosaukums	
Adrese	
Taksācijas periods	Gads 2021 ☐ 1. ceturksnis ☐ 2. ceturksnis ☒ 3. ceturksnis ☐ 4. ceturksnis
Apdrošinātās personas statuss*	PN - Pašnodarbinātais

Rādītāji	Ceturkšņa mēnesis			Kopā
	1*	2*	3*	
Valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu objekts				0,00
Aprēķinātās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	0,00	0,00	0,00	0,00
Valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu objekts pensiju apdrošināšanai, kuram piemēro obligāto iemaksu likmi 0%				0,00
Aprēķinātās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas pensiju apdrošināšanai 0%	0,00	0,00	0,00	0,00

Sagatavotājs	
Vārds, uzvārds	
E-pasts*	
Tālrunis*	

Kad dokuments ir pilnībā aizpildīts, to saglabā (iesakām ievades laikā arī saglabāt dokumentu, nospiežot spiedpogu "Saglabāt") un pārbauda, nospiežot spiedpogu "Pārbaudīt un saglabāt".

Ja dokumentā nav konstatētas kļūdas, pēc saglabāšanas dokumentu sarakstā tam būs statuss "Gatavs iesniegšanai" un to būs iespējams iesniegt, ailē "Darbības" izvēloties darbību "Iesniegt".

Dokumenta iesniegšanas logā obligāti aizpilda dokumenta iesniegšanas veidu (Pirmreizējs dokuments/Precizējums). Lai iesniegtu dokumentu, lietotājs izvēlas darbību "Iesniegt".

Obligāto iemaksu maksāšanas kārtība

Obligātās iemaksas **par ceturksni maksā** līdz ceturksnim sekojošā mēneša **23.** datumam, t.i., par 1.ceturksni – līdz **23.aprīlim**, par 2.ceturksni – līdz **23.jūlijam**, par 3.ceturksni – līdz **23.oktobrim** un par 4.ceturksni – līdz nākamā gada **23.janvārim**.

Obligātās iemaksas ieskaita:

Nosaukums: Vienotais nodokļu konts
Saņēmējs: Valsts budžets (VID)., reģistrācijas Nr. 90000010008
Saņēmēja iestāde: Valsts kase, BIC kods TRELLV22
Konta numurs: LV33TREL1060000300000

Saistošie normatīvie akti

1. Likums "[Par valsts sociālo apdrošināšanu](#)".
2. Ministru kabineta noteikumi:
  - 2.1. Ministru kabineta 2010.gada 7.septembra noteikumi Nr.827 "[Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu veicēju reģistrāciju un ziņojumiem par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām un iedzīvotāju ienākuma nodokli](#)";
  - 2.2. Ministru kabineta 2013.gada 17.decembra noteikumi Nr.1478 "[Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas obligāto un brīvprātīgo iemaksu objekta minimālo un maksimālo apmēru](#)";
  - 2.3. Ministru kabineta 2017.gada 19.decembra noteikumi Nr.786 "[Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu likmes sadalījumu pa valsts sociālās apdrošināšanas veidiem](#)";
  - 2.4. Ministru kabineta 2015.gada 22.septembra noteikumi Nr.537 "[Noteikumi par nodokļu maksātāju un nodokļu maksātāju struktūrvienību reģistrāciju Valsts ieņēmumu dienestā](#)".